

Ședința ordinară a Grupului de monitorizare a implementării Strategiei naționale anticorupție din 28 decembrie 2015

La **28 decembrie** 2015, ora **15:00**, în incinta Centrului Național Anticorupție s-a desfășurat ședința ordinară de lucru a Grupului de monitorizare a implementării Strategiei naționale anticorupției.

Ședința menționată este un instrument de bază și parte componentă a procesului de monitorizare a implementării Strategiei naționale anticorupției și a Planului de acțiuni pe anii 2012-2015.

În conformitate cu Graficul de raportare, la ședința grupului a fost audiat raportul Curții de Conturi în vederea analizei progreselor înregistrate și a dificultăților întâmpinate în implementarea SNA, precum și Ministerul Educației, Ministerul Sănătății și Serviciul Vamal.

Referitor la măsurile întreprinse de către Ministerul Educației în vederea adoptării Codului de conduită a cadrului didactic, s-a anunțat despre elaborarea Proiectului Codului în conformitate cu art. 135, alin.(6)-(8), din Codul educației nr. 152 din 17 iulie 2014. Elaborarea și aprobarea Codului de etică al cadrului didactic a fost inclusă în Planul de acțiuni pe anii 2014-2015 privind implementarea SNA pe anii 2011–2015, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.76 din 16 mai 2014 (acțiunea nr.28). Documentul a fost elaborat de un grup de experți, la solicitarea Ministerului Educației, în cadrul proiectului "Tineri pentru transparență în educație", implementat cu sprijinul PNUD Moldova. Proiectul a fost avizat de către sindicatele din învățământ și a fost supus dezbaterilor în cadrul unui panel la Forumul Național al Cadrelor Didactice, ediția a doua, organizat în perioada 10-11 octombrie 2014, cu participarea a peste 200 de cadre didactice și manageriale din țară. Totodată, au fost organizate ședințe cu privire la examinarea proiectului Codului de etică al cadrului didactic, cu participarea reprezentanților Centrului Național Anticorupție, Centrului pentru Drepturile Omului din Moldova, Alianței Anticorupție, Transparency International – Moldova, Consiliului Național al Elevilor de pe lângă Ministerul Educației. Codul de etică a fost aprobat la ședința Colegiului Ministerului Educației din 09 iunie 2015. Ministerul Justiției a solicitat consultarea Codului de Etică al cadrului didactic cu asociații reprezentative la nivel național ale părinților și profesorilor, așa cum este stipulat în Codul Educației, dar astfel de asociații în mod expres nu au fost înregistrate. Consultarea cadrelor didactice și sindicatelor din învățământ s-a realizat concomitent, având în vedere faptul că membri ai Sindicatului sunt persoanele care activează sau studiază în cadrul instituțiilor educaționale, și în funcție de toate nivelurile și de deservire, indiferent de forma juridică de organizare și tipul de proprietate, preponderent cadre didactice. În contextul în care alte asociații reprezentative la nivel național ale cadrelor didactice nu au fost înregistrate, sindicatele ar putea fi considerate asociații ale cadrelor didactice. Cu privire la asociațiile de părinți, la moment este în proces de înregistrare „Clubul micilor conștiente”. La moment, tergiversarea intrării în vigoare a actului rezidă în procedura de înregistrare la Ministerul Justiției.

La același subiect din ordinea de zi au fost relatate detalii despre măsurile întreprinse de către Ministerul Sănătății în vederea adoptării Codului cadru de etică (deontologic) al lucrătorului medical și farmacistului (acțiunea nr. 58 din Planul de acțiuni pe anii 2014-2015). Ministerul Sănătății a elaborat Codul Cadru de Etică cu participarea specialiștilor Ministerului Sănătății și subdiviziunile sale, USMF „Nicolae Testemițeanu”, ai Centrului Național de Bioetică, Comitetul de Etică pentru studii clinice ale medicamentului și metodelor noi de tratament, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Sindicatului „Sănătatea”, Ministerului Justiției, Colegiului de Management în Sănătate Publică, Ligii medicilor, Asociațiilor profesionale. Astfel, la elaborarea Codului s-a ținut cont de toate propunerile și obiecțiile parvenite în adresa Ministerului, inclusiv ale reprezentanților Centrului Național Anticorupție. Neelaborarea codului a fost tergiversată de fluctuațiile politice. Membrii grupului de monitorizare au subliniat că justificarea instituțiilor precum că instabilitatea politică a determinat tergiversarea sau nerealizarea anumitor acțiuni nu poate argumenta neelaborarea anumitor documente. Iar cât privește procesul de consultare

public? a documentului este necesar? efectuarea distinc?ei între avizarea unui document ?i desf??urarea sesiunilor de dezbateri ?i consult?ri publice. Autorit??ile publice nu întreprind ac?iuni pentru organizarea dezbaterilor, fapt care ar putea fi cauzat de lipsa unor analize scrise ale proiectelor, din partea reprezentan?ilor societ??ii civile. Totodat?, nu exist? o list? a ONG-urilor active din diferite domenii, care ar putea fi consultate la necesitate. S-a men?ionat c? Ministerul S?n?t??ii nu a publicat anun?uri despre desf??urarea dezbaterilor asupra Codului deontologic al lucr?torului medical ?i farmacistului.

În aceea?i ordine de idei, cu privire la revizuirea Codului de conduit? a colaboratorului vamal, reprezentantul Serviciului Vamal a men?ionat despre faptul c? noul proiect al Legii serviciului în organele vamale a fost remis spre aprobare Guvernului Republicii Moldova în mod repetat pe parcursul anului. Serviciul Vamal consider? c?, dup? aprobarea acestui proiect de lege, vor fi operate modific?ri la Codul de Conduit? a colaboratorului vamal. Serviciul Vamal a demarat totu?i procesul de revizuire a Codului, urmare a recomand?rii primite din cadrul CNA cu privire la faptul c? tergiversarea aprob?rii noii Legi privind serviciul în organele vamale nu poate servi drept temei pentru neexecutarea m?surii nr. 57 din Plan, pe motiv c? Legea are un caracter general ?i nu poate detalia aspectele ?i normele deontologice, inclusiv mecanismele ?i procedurile specifice prev?zute în Codul deontologic. În perioada 7-10 iulie 2015 a fost organizat? Misiunea Organiza?iei Mondiale a V?milor (OMV) în cadrul proiectului de asisten?? în domeniul reformei privind integritatea, la care au participat reprezentan?ii EUBAM ?i CNA. În baza recomand?rilor misiunii respective a fost creat grupul de lucru responsabil de revizuirea Codului de conduit? a colaboratorului vamal (*ordinul SV nr. 323-O din 12.08.2015*); a fost elaborat proiectului noului Cod de Etic? ?i conduit? a colaboratorului vamal, care a trecut procedura de avizare intern?; a fost elaborat noul proiect al Legii serviciului în organele vamale ?i remis în mod repetat Guvernului Republicii Moldova, spre examinare ?i aprobare. Dup? aprobarea acestui proiect de lege în Guvern ?i Parlament, va fi definitivat ?i remis spre examinare ?i aprobare Guvernului noul Cod de Etic? ?i conduit? a colaboratorului vamal.

Raportul cu privire la m?surile întreprinse de c?tre Curtea de Conturi în vederea realiz?rii Strategiei Na?ionale Anticorup?ie ?i Planului de ac?iuni 2014-2015 a fost prezentat de c?tre ?efa Direc?iei metodologie, asisten?? ?i evaluarea calit??ii. Totodat?, cu privire la termenul de executare a ac?iunilor, Curtea de Conturi î?i asum? definitivarea acestora pîn? la finele semestrului I 2016. Cît prive?te ac?iunea nr.41 din Plan, Curtea de Conturi a solicitat asisten?a CNA în efectuarea evalu?rii riscurilor, dar nu a beneficiat pîn? la momentul de ajutorul unui expert. Astfel, Curtea a ini?iat în mod independent evaluarea. Evaluarea rezultatelor chestionarelor a fost pus? pe agenda Grupului de Lucru privind evaluarea riscurilor de fraud? ?i corup?ie pentru a asigura elaborarea Raportului de evaluare ?i de elaborare a planurilor de integritate.

Reie?ind din priorit??ile perioadei imediat urm?toare de implementare ?i în scopul realiz?rii ac?iunilor restante Comisia securitate na?ional?, ap?rare ?i ordine public? a adoptat Decizia nr. 491 din 17 noiembrie 2015, prin care consemneaz? ac?iunile restante, recomand? autorit??ilor s? întreprind? toate m?surile necesare pentru realizarea ac?iunilor restante în procesul de implementare a Strategiei Na?ionale Anticorup?ie. Totodat?, în punctul 4 al Deciziei se stipuleaz? c? Grupul de monitorizare trebuie s?-?i intensifice activitatea pentru a examina progresele autorit??ilor ?i institu?iilor responsabile de implementarea Strategiei ?i a planurilor de ac?iuni pentru a formula propuneri ?i recomand?ri de dep??ire a dificult??ilor ?i s? înaiteze propuneri de extindere a Strategiei pentru urm?torii ani.

Concluziile ?i recomand?rile Conferin?ei Na?ionale Anticorup?ie edi?ia XI, desf??urat? la 9 decembrie 2015 la Chi?in?u, Cahul ?i B?l?i au fost prezentate de c?tre *dl Vitalie Verebceanu, secretar al grupului de monitorizare*. Conferin?a s-a desf??urat în premier? în 3 loca?ii diferite, iar cu privire la subiectele care au fost abordate la nivel local au fost elaborate constat?ri separate. Astfel, în regiuni s-au accentuat problemele ce ?in de nivel sc?zut de preg?tire în domeniul anticorup?ie, în cadrul administra?iei publice locale, vulnerabilit??ile din domeniul achizi?iilor publice, prin care sunt favorizate anumite grupuri de operatori economici, imposibilitatea aplic?rii restric?iilor prev?zute de Legea privind declararea veniturilor ?i propriet??ilor ?i Legea privind conflictele de interese, fa?? de consilieri locali, care nu sunt subiec?i ai acestor Legi. În rezultat, s-a recomandat implicarea proactiv? a autorit??ilor publice locale prin aprobarea ?i implementarea Planurilor locale de ac?iuni anticorup?ie, promovarea în cadrul institu?iilor de înv??mânt a m?surilor de instruire anticorup?ie, pentru promovarea valorilor ?i atitudinii civice ?i ridicarea integrit??ii elevilor ?i studen?ilor, revizuirea statutului alesului local, prin aplicarea asupra acestuia a restric?iilor ?i obliga?iilor prev?zute de Legea privind declararea veniturilor ?i propriet??ilor ?i a Legii privind conflictul de interese, precum ?i asigurarea implement?rii normelor privind finan?area partidelor politice. Noi domenii vor fi incluse în noua SNA, precum Ombudsmanul ?i sectorul privat. Corup?ia uzual? a devenit mai incomod?, e foarte incomod s? dai ?i dai mai rar. Volumul mitei casnice a sc?zut cu cîteva procente. Persoanele din domeniul afacerilor consider? c? statul îi împiedic? s?-?i desf??oare afacerile, cu excep?ia comportamentului ameliorat al inspectorilor fiscali. Mul?i nu particip? la achizi?ii publice din cauza unor cauze

direct sau indirect legate de corupție, de exemplu percepția că se cunoaște din start câștigătorul. Dar în general populația crede mai mult în șansele țării de a combate corupția. Testarea integrității profesionale va fi remodelată și va include și evaluarea riscurilor instituționale și responsabilitatea managerială. Se percepe o susținere puternică a instrumentului testării integrității profesionale de către organizațiile și instituțiile internaționale precum OSCE, UN, OCDE, Consiliul Europei și experți internaționali, americani inclusiv. În anul 2016 va avea loc evaluarea GRECO și este necesară adoptarea codului de etică a parlamentarilor.

Secretariatul Grupului de monitorizare